

ВІДГУК

на дисертаційну роботу Гулей Дарини Володимирівни

«Принципи та методи трансформації деградуючих промислових будівель і територій», представлену на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань

19 – Архітектура та будівництво, спеціальності

191 – Архітектура та містобудування

На підставі детального аналізу дисертації ГУЛЕЙ Дарини Володимирівни «Принципи та методи трансформації деградуючих промислових будівель і територій» можна зробити наступні висновки щодо актуальності дослідження, ступеня обґрунтованості його основних наукових положень, наукової новизни і практичного значення, а також надати загальну оцінку рівню оволодіння здобувачкою методологією наукової діяльності.

Актуальність обраної теми.

Швидкий технічний прогрес та розширення зон комфорту людства у різних сферах життя, вимагають динамічного та постійного розвитку міського простору, який має ставати більш якісним. Однак існує перешкода у вирішенні цих завдань, а саме те, що в центральних районах багатьох міст і досі залишається значна кількість занедбаних колишніх промислових будівель і територій, що давно не використовуються, створюють «пустотні плями» і, тим самим, псують міський імідж. В цьому контексті міста України не є винятком.

Для вирішення цієї проблеми у світовій практиці широко використовується економічно доцільний підхід – трансформація, як інструмент водночас збереження, відновлення та активізації історичного промислового спадку з адаптацією під сучасні вимоги міста та його мешканців. І представлене дисертаційне дослідження має на меті вдосконалити відповідний методичний інструментарій – сформулювати принципи, визначити методи, розробити моделі та надати рекомендації щодо трансформацій деградуючих промислових будівель і територій різних ступенів історико-архітектурної цінності і деструкції для їх інтеграції в сучасне міське життя, що робить обрану тему дослідження надзвичайно актуальною.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації.

Висунуті ГУЛЕЙ Дариною Володимирівною теоретичні положення, висновки та рекомендації побудовані на логічному підґрунті загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, що дозволяє стверджувати про їх належний рівень наукової обґрунтованості.

В ході проведеного дослідження здобувачкою були сформульовані принципи та визначені комбінації різних реставраційно-реконструктивних методів для трансформації деградуючих промислових будівель і територій в залежності від виділених ступенів їх історико-архітектурної цінності та деструкції, що абсолютно відповідає заявленим завданням дослідження.

Достовірність основних положень роботи підтверджується:

- отриманими результатами проведеного комплексного критичного аналізу теоретичних і практичних досліджень по даній тематиці;
- використанням для дослідження загальних і спеціальних наукових методів;
- успішною апробацією висунутих основних теоретичних положень у публікаціях у фахових рецензованих наукових збірниках, доповідях на міжнародних конференціях та авторських концептуальних проєктах.

Викладені позиції переконливо свідчать про те, що отримані основні положення дисертації є достовірними та науково обґрунтованими. Вони відповідають поставленій меті та завданням даного дослідження, не викликають сумніву стосовно їх наукової цінності та відзначаються високим рівнем наукової підготовки авторки.

Наукова новизна одержаних результатів.

До найбільш вагомих досягнень дисертаційної роботи, можна віднести наступне:

- розроблені моделі трансформації деградуючих промислових будівель і територій, які враховують їх вихідні ступені історико-архітектурної цінності та рівень деструкції;
- сформульовані загальні та спеціальні принципи трансформації деградуючих промислових будівель і територій, а також визначені комбінації прийомів, які максимально ефективно розкривають ці принципи;
- запропоновані класифікація деградуючих промислових будівель і територій за 12 ознаками та систематизація всіх досліджуваних деградуючих промислових будівель і територій міста Києва за визначеними ознаками;
- надані рекомендації щодо функціонального наповнення досліджуваних деградуючих промислових будівель і територій у місті Києві при їх трансформації, що має забезпечити їх оптимальне використання у контексті сучасних вимог та потреб мешканців, сприяючи гармонійній інтеграції в історично сформоване міське середовище.

Практичне значення дослідження.

Отримані у роботі наукові результати можуть бути ефективно використані у розробці стратегій та проектів трансформації міських об'єктів, забезпечуючи їхню відповідність сучасним вимогам та стандартам. Крім того, вони можуть бути використані при підготовці нових методичних документів у сфері міського планування.

Результати дослідження також будуть корисними у навчальному процесі профільних ВНЗ з архітектури та містобудування, для підготовки нових навчальних програм, посібників та курсів.

Слід також зазначити успішне впровадження ГУЛЕЙ Дариною Володимирівною своїх теоретичних напрацювань у практичних авторських концептуальних проєктах ревіталізації пивоварного заводу Ріхерта у місті Києві та трансформації колишнього Київського заводу художнього скла в багатофункціональний офісний центр.

Оцінка наукових публікацій

Гулей Дариною Володимирівною було опубліковано 17 наукових робіт, зокрема 7 одноосібних, в яких розкриті основні положення її роботи. Серед цих публікацій важливе місце займають 3 статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б». Крім того, представлено тези 14-ти наукових доповідей, які увійшли до збірок матеріалів науково-практичних конференцій.

Здобувачка має достатню кількість та якісь публікації, які відповідають вимогам п.8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Оцінка змісту, стилю та мови дисертації, її завершеності, оформлення.

Подане дисертаційне дослідження містить анотацію, термінологічний словник, вступ, 3 розділи з висновками, загальні висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг дисертації складає 243 сторінки, в тому числі основний текст – 156 сторінок, 27 – рисунки, 12 – використані джерела з 157 найменувань, та додатки, які включають 2 акти впровадження і складають 19 сторінок.

У *вступі* дисертації здобувачкою аргументовано актуальність теми дослідження, вказано на його зв'язок з науковим програмам, визначено його мету, яку повністю розкрито у завданнях. Об'єкт і предмет дослідження взаємодіють із заявленою темою. Зазначено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, а також представлено апробацію проведених досліджень.

У *першому розділі* «Теоретичні основи та практика трансформації деградуючих промислових будівель і територій» здобувачка детально проаналізувала теоретичну та практичну базу, пов'язану з темою дисертації, розглянула основні етапи становлення і розвитку промислових будівель і територій в містах, визначила передумови появи деградуючих промислових будівель і територій у центральних частинах міст, та систематизувала завдання їх трансформації.

Цінним є виділені авторкою на підставі історичного аналізу основні типи історичних промислових будівель та характерні місця їх розташування в місті, що є підосною для можливих сучасних функціональних адаптацій в них та детермінації їх сучасного містобудівного значення і необхідного нового функціонального наповнення.

У *другому розділі* «Методичні засади трансформації деградуючих промислових будівель і територій» здобувачка представила загальну методикку дослідження, яка включає чотири послідовні етапи з відповідними загальними і спеціальними науковими методами.

Нею було розроблено класифікацію деградуючих промислових будівель і територій і за визначеними 12 ознаками систематизовано всі досліджувані промислові будівлі і території у місті Києві.

Цінними є представлені авторкою вісім моделей трансформації деградуючих промислових будівель і територій, де показано взаємозв'язок між ступенями їх історико-архітектурної цінності і деструкції визначеними відповідними можливими комбінаціями методів їх трансформації, а також принципами, прийомами і функціональним наповненням.

У *третьому розділі* «Принципи, прийоми та рекомендації трансформації деградуючих промислових будівель і територій» здобувачка сформулювала загальні та спеціальні принципи, визначила прийоми і надала рекомендації щодо трансформації деградуючих промислових будівель і територій.

Погоджуюсь із запропонованими нею комбінаціями прийомів, які можуть застосовуватися, як в рамках одного принципу, так і для різних, сприяючи цілісності трансформації деградуючих промислових будівель і територій.

Корисними для прийняття рішення щодо можливого подальшого розвитку також є і запропоновані рекомендації з функціональної адаптації та наповнення всіх досліджуваних нею колишніх промислових будівель і територій у місті Києві.

Крім того, концептуальні проекти Дарини Володимирівни слугують підтвердженням ефективності її теоретичних досліджень і є вдалим прикладом їх практичного застосування.

Підводячи підсумок щодо представленої дисертації, можна відмітити цілісність та послідовність викладеного матеріалу. Робота залишає враження високої глибини захопленості авторки темою дослідження.

Загальні висновки є ґрунтовними і повністю відповідають поставленим завданням дослідження. Можна стверджувати, що дисертаційне дослідження ГУЛЕЙ Дарини Володимирівни є завершеною самостійною науковою роботою.

До основних здобутків дослідження слід віднести:

- розроблені моделі трансформації деградуючих промислових будівель і територій, які враховують їх різні ступені історико-архітектурної цінності та деструкції;
- визначені комбінації реставраційних і реконструктивних методів для ефективної трансформації деградуючих промислових будівель і територій відповідно до їхньої історичної значущості та деструкції;
- сформульовані принципи та визначені комбінації з прийомів для трансформації деградуючих промислових будівель і територій;
- розроблену класифікацію деградуючих промислових будівель і територій, а також систематизацію всіх досліджуваних деградуючих промислових будівель і територій міста Києва за виділеними ознаками;
- надані рекомендації щодо функціональної трансформації досліджуваних деградуючих промислових будівель і територій у місті Києві.

Поряд з цим, необхідно відзначити окремі дискусійні моменти в дисертаційній роботі та висловити побажання:

1. В першому розділі, в історичному аналізі періодів формування і розвитку та передумов появи деградуючих промислових будівель і територій, було б доцільним додати ілюстративний матеріал щодо розкриття теоретичних висновків авторки стосовно визначених характерних розпланувальної структури і об'ємно-просторових особливостей певних типів промислових будівель та їх місця розташування в місті, як підоснови для можливих їх сучасних функціональних адаптацій та визначення їх сучасного містобудівного значення, як нових атракторів.

2. Запропоновані в третьому розділі рекомендації щодо трансформації деградуючих промислових будівель і територій бажано було б підкріпити прикладами та ілюстративним супроводом з авторських проєктів для підсилення цілісності здійсненого дослідження.

Зазначені вище зауваження мають характер дискусії і не впливають на загальний позитивний висновок щодо наукового рівня дисертаційної роботи ГУЛЕЙ Дарини Володимирівни.

Відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії ...»

Дисертація ГУЛЕЙ Дарини Володимирівни «Принципи та методи трансформації деградуючих промислових будівель і територій» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», зокрема пп. 5, 6, 7, 8, 9. Дисертація відзначається високою науковою та методичною якістю.

Робота відповідає академічним стандартам і правилам академічної доброчесності, а отримані наукові результати свідчать про значний особистий внесок авторки в Українську науку.

Загальний висновок

Загалом, обговорені аспекти дають підстави для твердження, що дисертаційна робота ГУЛЕЙ Дарини Володимирівни «Принципи та методи трансформації деградуючих промислових будівель і територій», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 19 – Архітектура та будівництво, спеціальності 191 – Архітектура та містобудування, відзначається високим рівнем виконання поставленого наукового завдання та глибоким володінням авторкою методологією наукової діяльності.

Дисертація Гулей Д.В. «Принципи та методи трансформації деградуючих промислових будівель і територій» є завершеною, самостійною науковою працею, яка відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії ...», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми КНУБА з вищезазначеної спеціальності, і її авторка, ГУЛЕЙ Дарина Володимирівна, заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування.

Офіційний опонент,
кандидат архітектури, доцент,
доцент кафедри комп'ютерних технологій
дизайну і графіки
Національного авіаційного університету

Л.Р. Гнатюк

